44

2325

RAMÓN SURIÑACH BAELL

COR D'ANGEL

COMEDIA EN DOS ACTES

16

B. L. M.

als Sres. Director y Redactores de El [illegible]

Son affmo.

L'autor.

Moisès Amat.

COR D'ANGEL

COR D'ANGEL

COMEDIA EN DOS ACTES

ORIGINAL DE

Ramón Suriñach Baell

Estrenada al Teatre Català (Romea) la nit del 25 de setembre de 1906

Llibrería Baguñà: Cardenal Casañas, 4
Barcelona, 1906

Aquesta obra és propietat de son autor, y sense el seu permís ningú podrà reimprimirla ni representarla en Espanya ni en els paíssos ab que s'hagin celebrat o's celebrin d'aquí endevant tractats internacionals de propietat literaria.

L'autor se reserva el dret de traducció.

Els comissionats y representants de la *Sociedad de Autores Españoles* son els únichs encarregats de concedir el permís de representació y del cobro de drets de propietat.

Queda fet el dipòsit que marca la lley.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 233; Barcelona.

Al primer y estimadíssim net de la meva vida

Ramón Suriñach Oller

ab una abrassada tan regrossa, que a dintre hi càpiguen tots els germans y cosinets que Deu li envihi, com tots plegats cabrán... o cabrien dintre l'amorós cor de son avi

Ramón

Barcelona, 26 de setembre 1906

677068

REPARTIMENT

PERSONATGES		ACTORS	
ANGELETA.	19 anys.	Donya	CARME JARQUE
MERCÈ.	23 »	»	ANTONIA BARÓ
RAFEL	22 »	Don	AUGUST BARBOSA
JOSEPH MARÍA.	43 »	»	JAUME CAPDEVILA
UNA CAMBRERA		Srta.	ANTONIA VALLVÉ

Direcció escènica: Don JAUME CAPDEVILA

L'acció a Barcelona y en nostres díes.

ACTE PRIMER

La escena representa una luxosa saleta de casa un bon xich acomodada, sense un artístich refinament, però sense xavacaneríes: A gust del Director. Porta gran al fondo, dugues laterals a la dreta, y a la esquerra una finestra gran. Més ensà de la finestra, y casi en primer terme, un sofà posat al viaix. Del centre ne penja un *aparato* de gas. Comensa a fosquejar.

ESCENA PRIMERA

JOSEPH MARIA y ANGELETA, aquesta asseguda al sofà y aquell passejantse amunt y avall.

JOS. Tant es que diguis santa com salve: ja sabs qu'a mi no se m'enganya tan fàcilment.

ANG. Però si ni jo mateixa'l sé'l motiu. ¡Rès...! que no tinch ganes de sortir: que'm canso.

JOS. Donchs si segueixes aixís, plegarem el ram. ¡Ay, bona nina!... ¡Vaya un nap n'hem arrencat de posar pis a Barcelona!

ANG. ¿Y vostè creu que a la hisenda hi estaría més alegra?

JOS. ¡Bé hi estaves!

ANG. Donchs ara hi estaría més trista que a'n aqui.

JOS. Es que a'n aquí no n'hi estaries gens de trista si creguessis a ton pare. —¿Vols venir a passeig? —¡No! —¿Anem al teatre? —¡No! —y sempre a la boca aquest ditxós *no!* y, creume, noya; aixís no't casaràs may.

ANG. (Esforsantse en seguir la broma.) ¡Oh ..! es que si'l nuvi m'agrada ja diré que sí aleshores.

JOS. Donchs aleshores jo diré que no. ¡Un día o altre m'ha de tocar a'n a mi'l fer d'esgarría-cries!

ANG. Es qu'estich trista pensant en la mare.

JOS. ¡Qu'al cel sía!

ANG. A una noya, la mare, li fà una falta extraordinaria. ¡Y una mare com la meva!...

JOS. També'm fà falta a'n a mi y tinch de consolarme. En el món no'ns hem de deixar abatre may. Al contrari: pendre ab resignació les penes que'ns envía'l cel y cercarhi el mellor remey possible.

ANG. ¿Y el que no'l troba?...

JOS. Que'l busqui sense may cansarse: Déu diu «ajúdat que t'ajudaré».

ANG. Vostè bé va estar més de dos anys inconsolable.

JOS. ¡Hi vaig estar!... Però al últim vingué la reflexió y vaig dirme: —«Joseph María; per més que ploris, a »la Miquela no la tornaràs pas: el mellor servey que »li pots fer, es que consagris tota ta vida en cuydar »com cal a l'Angeleta». —Y ja ho has vist: Abandonant a mans estranyes el conreu de les terres, que, sense mí, ja sabía per endevant que no daríen pas els esplèndits fruyts de quan jo hi era, oblidant per complert la qüestió d'interessos, que, per altra banda, són ben bé prou per una filla sola, fugint d'aquell ambient ahont tot ens recordaba constantment a la pobra morta, vaig durte a ciutat pera qu'estessis com tota una senyoreta, posante mestres que t'ensenyessin, cercante comoditats y benestar, novetats y distraccions, dedicante de día y de nit tots els meus cuidados y fins tots els meus pensaments y tot... pera surtirme després... ¡Ay, bona nina!... ab

que una mare, a una noya, li fà una falta extraordinaria. ¿Què't podría fer més ta mare del que't faig jo?... (Plantantse en sech.)

ANG. Si vostè es un pare com no n'hi han: com no'm mereixo. Però un pare... es un pare...

JOS. Sí, ja ho sé; y una mare es una mare. ¡Tens rahó! (Tornantse a passejar.)

ANG. Vull dir que una noya, a una mare, li pot ser més franca, perque ella, dòna a la fi, pot compendre mellor...

JOS. ¿Y còm t'hauría de compendre ni mellor ni pitjor si, quan te preguntés què tens, li responguessis, com a mi, que no ho sabs ni tu mateixa?... ¡Si no fos endevinayre!

ANG. ¡No s'enfadi, pare, que jo l'estimo molt!

JOS. Donchs creume que no ho sembla. Quan s'estima molt se fà com jo. Se concentra tot l'amor, tota la estimació que tenía de repartirse entre molts, en una sola persona, y aleshores el carinyo es abundant y franch, com si l'aboquessin pel broch gròs. El que tu'm portes, plè de reserves y encongiments, ab prou feynes arriba al rajolí d'un porronet de vidre.

ANG. Donchs, pare; cregui que l'estimo ab tot el cor.

JOS. Donchs, filla; creume que dèu haber tingut una creixensa molt migrada... o que se t'ha neulit... o que me'n disputa un tròs algú.

ANG. (Sorpresa y dissimulant.) ¡Y ara!... ¿Qui vol que s'atreveixi a...

JOS. ¡Què sé jo, pobre de mi!...

ANG. Això es de massa carinyo que'm té y a vostè li sembla.

JOS. No m'ho sembla, no; que ho sé del cert. Quan estàs sola ab mi sempre sembles un pardal mullat. En cambi quan hi ha algú estrany...

ANG. ¿Altra vegada gelos de la Mercè?...

JOS. No son gelos, ni es la Mercè, ni en Rafel, ni la Roser, ni...

ANG. ¿Però que no comprèn que siguent gent de fòra casa una s'ha d'esforsar en serlos agradable y...

JOS. Y guardar el mal-humor pera'l pobre pare que no sab ja què ferte ni què dirte pera distreuret?...

ANG. (Aixecanse y abrassantlo ab molt carinyo.) ¡Vaja; ja no hi tornaré més!... ¡Perdónim!... ¡Perdónim, maco!...

JOS. (Acariciantla.) ¡Aixís m'enganyes!... Còm coneixes que t'estimo... ¡y còm hi jugues ab mi!... Però pensa que «tant va'l canti a la font...»

ANG. (Ben reprès.) ¡Oh no, no!... No vull que's trenqui: desd'avuy seré ben bona minyona y faré a ulls cluchs tot lo que'm mani.

JOS. ¡Donchs, apa!... arréglat una miqueta y anem a fer gana pera sopar. Acostumat a correr tot el día boscos amunt y rostos avall semblo un aucell engabiat. Aquestes parets m'ofeguen. Necessito ayre... ayre...

ANG. Y avuy que'l fà tan fret, que, delicada com estich, tinch una por d'encostiparme!

JOS. ¡Y abrigat bé!...

ANG. (Ben joganera.) ¿Fem una cosa?... Avuy surt vostè solet per última vegada.

JOS. ¿Y demà?...

ANG. ¿Demà?... li prometo. No li diré de rès que no. Demà comensaré a fer bondat.

JOS. ¿De la bona?...

ANG. ¡De la bona!

JOS. Donchs me'n vaig a donar un tom. (Al ser a la porta del fondo). ¡Però'm sab un greu deixarte sola!... ¿Per què no passes a câ la Mercè?...

ANG. Perque tinch por d'encostiparme. Fassim el favor vostè mateix de dirli qu'entri. (Molt mimosa.)

JOS. Ja ho faré. (Anantsen.)

ANG. ¡Estigui bò, maco!... (Cridant.) y moltes gracies.

JOS. (Que ja es fòra.) *¡Adiós*, bufona!

ESCENA II

ANGELETA, abatudíssima.

ANG. ¡Pobre pare!... ¡Què'n som d'ingrats els fills... y qu'egoistes!... En lloch de darlos consol com se mereixen, ens encaterinem ab una idea y... (Tranzició.) Si no fos En Rafel, jo, ab el pare que tinch, sería molt ditxosa, perque reconeguent els sacrificis que fà... ¡Vaja! que no hauria de permetre que'l pobre's cap-fiqués per mi d'aquesta manera... ¿Y si li obrís el cor?... ¡Ah, no, no!... ¡Em renyaría, n'estich segura; em renyaría! (Ab molt mimo.)

ESCENA III

ANGELETA y MERCE, qu'entra pel fondo, rihent com una boja.

MER. (Escarnint la veu den Joseph María.) ¿Me vol fer el favor d'anar a fer una miqueta de companyía a la pobreta nena?

ANG. Vés, vés; que no t'estimo: tota la tarda de no veuret.

MER. ¡Apa!... ¡Una rebequería!... (Desafiantla.) Ab un pare com el teu no es estrany que semblis una nena viciadeta. Ja cal que l'estimis, ja.

ANG. ¿Però per què no entraves?...

MER. Perque'l meu no'm té dugues minyones pel meu *recreo*. ¡Una... y gracies!... y encara no hi es tota. ¡Ay, Senyor!... ¡de tot ne diuhen cuyneres!... Si jo

no'm fiqués a la cuyna, la major part dels díes sopariem a les onze.

ANG. (Volent seguir la broma.) Axís tindríau més gana.

MER. Lo que tindría es un reny com una casa y una cara de tres Deus per quinze díes. Un pare com el meu te convindría: ja't passaríen depressa els mals humors.

ANG. Però ab tot y el seu mal gènit, t'estima forsa.

MER. ¡Fins a Llansà!

ANG. ¡Pobre home!... ¡Sempre el bescantes!

MER. Al contrari: si Llansà es d'allò més lluny: es tres o quatre estacions més enllà de la vostra hisenda. ¡Mira si m'estima! Sino qu'es una miqueta aixut, ¿sabs?... com el vi de la vostra cullita.

ANG. (Volent girar la conversa.) ¡Ben bé que te'l bevíes!...

MER. (Ab còmica exageració.) Y xerricant com un carreter.

ANG. Se veya ben bé que disfrutaves.

MER. ¡Si en ma vida m'havía mogut de Barcelona!... Creume, Angeleta, que per anys que visqui, recordaré ab veritable joya y profond agrahiment el vostre convit d'aquest estiu. ¡Y quina vida!... ¡Allò, allò es viure!

ANG. Y tan que'm va costar determinarte!

MER. Era per no deixar sol el pare, perque, encara que no ho sembli, l'estimo forsa, de debò; y després... ¿vols que t'ho digui?... perque'm semblava que la vida del camp tenía de resultar trista, monótona...

ANG. ¿Y no vas trobarli, fà?...

MER. ¡Al revés!... ¡Quina hermosura!... ¡Quín disfrutar!... ¡Aquelles fontades me donaven un delit y una gana y una joya!... Y aquelles excursions ab aquells ayres tan sans y sempre ab panorames nous y hermosos horitzons, semblava que m'infiltressin vida, alegría, joventut...

ANG. Quan no s'està trist, la vida de pagès es molt bonica.

MER. ¡Oh! quan s'està trist, no es bonica la d'enlloch. Però, filla, ¡quina propietat!... ¡Si ets pubilla de mitx món!... En aquell celler hi dèu haver passa de cent botes, ¿oy?

ANG. Cent seixanta.

MER. ¡Y tan grosses!

ANG. Y encara hi ha hagut anys que, després de vendre una bona partida de rahims, hem tingut de vendre a raig de cup. Si'l celler se pogués aixamplar, que no's pot per mor del cingle, n'hi posaríem cent seixanta més, perque quan donguin els mayols americans que vam plantarhi, no sabrem pas còm ferho.

MER. ¡Quín goig una hisenda aixis!

ANG. ¿Y els suros?... Allò també es un xich important. Ahir m'esplicava el pare qu'en aquests últims cinch anys n'hem tret passa de trenta mil duros.

MER. ¡Quina sòrt! (Tranzició.) ¿Y En Rafel que fà, parat?... (Jovial.)

ANG. (Mitx molestada.) ¿Què has dit ara?...

MER. Que jo d'ell, y més ab la posició modesta que té, faría com l'apotecari d'Olot: que preu per preu...

ANG. Sempre seràs boja: sembla mentida que tinguis quatre anys més que jo.

MER. Potser es perque'ls tinch que penso aixís: els conech molt jo els homens. (Ab ènfasis.)

ANG. Deu t'ho mantinga... y'm lliuri a mi de semblant feyna: jo desde petita no m'he cuidat més que d'En Rafel.

MER. ¿Y el coneixes forsa?... (Ab pausa.)

ANG. ¡Forsa!

MER. (Després de pensarho.) ¿Y creus qu'es diferent dels altres?...

ANG. ¡Si són com tu'ls pintes, sí!

MER. (Ben decidida.) Donchs, noya, ne devíen fer un y després van rompre el motllo; perque com ell, «segons tu'l pintes», no n'existeix cap més.

ANG. Per xò l'estimo ab tota l'ànima.

(Pausa.)

MER. (Ab incredulitat.) ¿Y ell may t'ha parlat d'amor?...

ANG. Ni una paraula.

MER. Donchs no m'esplico el per què l'estimes tant.

ANG. Per lo que tu has dit: perque com ell no n'existeix cap més.

MER. Y bé ¿què'n treuràs?... (Esforsantse.)

ANG. No m'amohinis, ¿sents?... Ja sabs que sempre que toquem aquest punt acabem per enfadarnos.

MER. Perque tu ets una nena mal-criada que no vols creure a qui't vol bé.

ANG. Jo no vull creure més que lo que'm dicta la conciencia.

MER. Donchs, filla, es precís que pensis...

ANG. Per xò es que may ens entendrem: perque tu, fins pera estimar, sempre penses ab el cap, y jo, en qüestions d'amor, sols segueixo els impulsos del meu cor. Tu sols penses; jo sols sento; mira si n'hi ha de diferencia.

MER. No obraríes pas aixís si coneguessis la historia dels amors d'En Pepe y la Amparito.

ANG. ¿Qui es la Amparito?...

MER. Una noya cubana que venía al meu col-legi; apassionada, vehement...

ANG. Es que si anem a contar histories, també't retreuré la d'En Cisquet y la Conxita...

MER. ¡Oh!...¡aquells també comptaven massa! No es igual, filla, no es igual.

ANG. Tu ho has dit no es igual. No hi ha rès igual. Per xò es inutil que t'escarrassis en igualarme a'n a tu.

MER. ¡Si no ho intento! Lo que jo voldría, mirant sols per la teva felicitat, es que tu entenguessis que...

ANG. Es inutil. (Tranzició.) Escolta: si la Roser, no comprenent l'amor que us teníu ab En Rogeli, volgués ferte entendre que lo mellor es cambiarne un cada quinze díes, y a voltes dos, com ella fà, ¿te convencería?...

MER. (Ab molta dignitat.) Es que de la Roser a'n a mi...

ANG. Si, ja ho sé; hi ha una diferencia gran.

MER. (Molestada y anantsen cap a l'altre cantó.) Donchs no m'ofenguis més: no m'hi comparis.

ANG. (Seguintla.) Es que si ni de lluny pogués comparàrset ab la Roser, no fores pas la meva amiga.

MER. (Molt ofesa y com parlant ab si mateixa.) ¡Vaja un trasto!... Si no fos per sa mare y ses germanes, crech que ni la cara li miraría ningú.

ANG. (Anantli al derrera y com volentla desagraviar.) ¿Però tu creus qu'ella, a la seva manera, no disfruta, sent com és?...

MER. (Molt cremada y encaràntseli.) No vull saberho. Lo que sé, es lo que disfruto jo, pensant com penso.

ANG. (Ara es aquesta la que s'enfada y s'en va cap a l'altre cantó.) Y jo, lo que disfruto jo, estimant com estimo.

(Petita pausa.)

MER. (Anantla a trobar.) Mira, Angeleta, que les noyes...

ANG. Bé, baja prou. (Ab sequetat.) ¡No'n parlem més!

MER. ¡No'n parlem més!

(Pausa.)

(Visiblement molestades, cada una per la seva banda s'entretenen ab quelcòm, com si l'altre no hi fos, fins que de sobte diu la:)

MER. ¡Angeleta, adéu!... qu'ara recordo que'l pare ha enviat un *groom* dihent que per qüestió del balans no podría venir a sopar: que li envihessim.

ANG. (No creyent a la Mercè y parlant ab si mateixa.) ¡Si ho deya jo que no toquessim aquest punt que acaba sempre per enfadarnos!

MER. ¡Aquets Banchs!... ¡Aquets Banchs!... ¡Y quina poca consideració a un pobre vellet que fà més de trenta anys que l'esploten per seixanta duros al mes!

ANG. ¡Pobre home!... y ab la vista tan cansada...

MER. Ja ho pots ben dir, ja... ¡Vaja, adéu!

ANG. ¡No; si no't deixaré moure!

(Com la escena s'haurà anat enfosquint de mica en mica, l'Angeleta toca un timbre.)

MER. ¿Que crides perque'm lliguin?...

ANG. ¡Jo pogués!...

MER. Ara si que crech que m'estimes.

ANG. Més que tu a'n a mi. (Com una nena viciadeta.)

(La Mercè la besa.)

ESCENA IV

DITES y la CAMBRERA, ab devantalet blanch y ab un encenedor a la mà.

CAM. ¡Senyoreta!... (Desde la porta.)

ANG. Encengui'l gas.

CAM. ¡M'ho pensava! (Entra a encendre l'aparell.)

ANG. L'hivern es fastigós per això: a les cinch ja sembla una gola de llop.

CAM. ¿Se li ofereix rès més?...

ANG. ¡Gracies!... ¡Rès més!..

ESCENA V

ANGELETA y MERCE

MER. ¡Ah!... ¿Rès més?... ¿No vols que'm lliguin?... ¡Donchs, aixís, me'n vaig!

ANG. ¡Vaja no siguis estranya!... ¡No vull que'm deixis!

MER. Es qu'es veritat lo que t'he dit del pare.

ANG. ¡Pels requisits que li has de fer no necessites pas tres hores!

MER. Però a casa ningú'm tapa la boca ab un «no'n parlem més.»

ANG. Es que jo si t'ho he dit es per no enfadarnos; perque t'estimo molt.

MER. ¿Y per què m'estimes?...

ANG. Perque t'ho mereixes.

MER. ¡No!... M'estimes per gratitut; perque coneixes lo molt que jo t'aprecio. L'amor es egoista com cap altra passió. L'amor vol correspondencia, y...

ANG. Pots predicar tot lo que vullguis que no't replicaré. Tu vols que jo m'enfadi per tu anarten... y jo vull tenirte aquí: ab això, digues tot lo que't dongui la gana. ¡Aprofitat!

MER. ¡Mira, noya, qu'ets especial!... «Tu si qu'ets un exemplar únich.» (Ben marcat.) ¿Te penses que me'n has tret poques d'hores de dormir?... Perque tu ets bona, excelent, ab un cor que, més que de dòna, sembla d'angel, y, a voltes, reconeixentho, he pensat «potser si que l'Angeleta té rahó» y m'he figurat un desvío d'En Rogeli, y, de figurarmho no més, ja he sentit nàixer en mon pit l'odi, la indignació, foragitant l'amor immens que per ell sento... afirmantme una vegada més en que l'amor veritable té d'ésser egoista a la forsa, irremisiblement. ¿Còm vols que jo estimés a n'En Rogeli si ell me despreciés a mi?... Precisament si l'estimo tant, es perque ell m'adora. Això es lògich, Angeleta; si perque ell m'estima jo l'estimo, si ell me despreciés, jo bé hauría de despreciarlo. ¿No ho creus aixís?... (Petita pausa.) ¡Digues!...

ANG. (Després de pensarshi.) ¿Què t'enfadaràs si't responch?...

MER. (Ab vivesa.) No, dòna, no; ¡digues!...

ANG. Que tu ho fassis, ho trobo lògich; perque tu no més correspons; però jo inicio: ¿m'entens?... Tu, si en lloch d'En Rogeli se t'hagués declarat un altre, l'hauries acceptat de la mateixa manera, perque no estimaves a ningú y perque no veyes en ell l'home superior que jo veig desde ma infantesa en el meu Rafel. Es per això que jo l'estimo ab tota l'ànima y seguiré estimantlo mentres visqui, perque aquest amor espontani nascut al fons del cor, ja forma part de mi mateixa y no morirà fins que jo mori, ni se'm refredarà encara que, Deu nos en guard', el vejés casar ab un'altra dòna.

MER. (Estranyada.) ¿Ni que'l vegesis casar ab un'altra dòna?... (Escandalitzada.) ¡Y ara!... (Ben decidida.) Mira, noya, que del teu cas, si no n'hi hagués un del mateix titol, se'n podría escriure un drama: «O locura ó santidad».

ANG. Gracies per lo de «locura», senyora... sabia.

MER. ¿Y lo de «santidad»?...

ANG. Tampoch me quadra; perque aleshores t'hauría d'aplicar la «locura» a'n a tu, que no't vindría gens baldera.

MER. ¡Deu te fassi bona!

ANG. ¿Encara més?... (Entre ingènua y burlona.)

ESCENA VI

DITES y la CAMBRERA, desde la porta del fondo.

CAM. ¡El senyoret Rafel!

ANG. (Baix a Mercè.) ¡Y ara! ¡Qu'estrany es que vingui tan dejorn avuy!... (A la Cambrera.) ¡Que passi!

ESCENA VII

ANGELETA y MERCE. Aviat RAFEL

MER. Posat ben serena qu'estàs tota sofocada. (Arreglantli el pentinat.)

ANG. Tu'n tens la culpa.

MER. Sempre seràs nena.

RAF. ¡Bona nit! (Ben jovial.)

ANG. ¡Y bona hora!

RAF. (Allargant la mà a Mercè.) ¿Què tal està, senyoreta?...

MER. Bé, per ara, gracies a Deu ¿y vostè?...

RAF. ¡Perfectament!... ¿Y la meva cosineta què'm diu de bò? (Fentli una magarrufa.)

ANG. Això tu, que vens de fòra.

RAF. Precisament perque per fòra no ho trobava, he vingut aquí.

MER. ¡Apa, noya, quina galantería!

ANG. Son galanteríes de cosins.

RAF. Però de cosins de lluny. Nosaltres si que pera casarnos no tindríem d'anar a Roma. ¿Veritat, Angeleta?...

MER. ¿Que ho son de segon grau?...

RAF. ¡De cap! Quan el pare va quedar viudo, ja tenintme a mi, se va casar ab una cunyada sobrevinguda de la mare de l'Angeleta: però com a la madrastra li deya tía, deya tía a ses cunyades, y al senyor Joseph María, oncle, y cosina a l'Angeleta. Però això no vol dir que no'ls estimi com si'm fossin parents carnals. A l'Angeleta, particularment, l'estimo encara més que si'm fos cosina germana. Jo soch dels que crech que la estimació no s'imposa. Neix espontània.

ANG. En això sí que coincidim.

RAF. Y no es en això sol que coincidim; que gayrebé es en tot.

MER. No pas ab el gènit. A vostè sempre l'he vist de bon humor y ella sempre està tristoya.

RAF. Donchs potser m'ho ha encomanat; perque fà uns quants díes que jo també n'estich de trist.

MER. ¡Potser està enamorat! (Ab picardía.)

RAF. ¡Potser si!

MER. ¿Y no sab la casa?...

ANG. (Interrompentlos ben a temps pera girar la conversa.) No sé perque dihèu qu'estich tant rista. A la hisenda si que n'estava, però, aquí...

RAF. Efectivament; ¡aquí veig que yas tirant!... (Com fent memoria.) Però allí la tristor te va venir de cop y volta; perque jo recordo perfectament que de petita, y, fins en els anys de batxillerat, quan desde Girona hi venía totes les festes, bé estaves prou aixerida.

ANG. Va ser aquell hivern, aquell hivern tan cru, de les nevades; tan fret, tan trist...

RAF. Realment; quan vaig pujar després d'aprobat el primer curs... o sía després d'uns mesos de no veuret, te vaig trobar molt desmillorada.

ANG. Per això no vaig parar fins que'l pare va durme aquí. Ell s'hauría estimat més Girona per ser més aprop de...

RAF. ¡Y Girona es massa trist!...

MER. ¡Desenganyarse!... No hi ha rès com Barcelona... si la bossa sona.

RAF. Sona... o no sona... Barcelona es bona.

(Pausa.)

ANG. El pare no fà gayre qu'ha sortit.

RAF. L'he vist. L'he vist pel carrer de Fernando y he pensat: no li diguis rès, y... y... (Torbat per la presencia de la Mercè.)

ANG. (Ingènuament) Y... ¿què?...

RAF. Y... ¡Rès!...

MER. (Maliciant.) Si no ha dit rès al pare, es que ho ha de dir a la filla. (Disposantse a sortir.) ¿No es això?... Dispensinme un moment qu'haig d'anar pel sopar del pare. ¿Sabs?... (A Angeleta tot anantsen.)

ANG. Ja hi aniràs després. Te sobra temps.

RAF. Sento vivament que vostè no haigi interpretat bé'l sentit...

MER. L'onzè, no destorbaràs. (Rihent desde la porta del fondo.)

RAF. Perfectament. Y el dotzè, pendràs paciencia. Però es que vostè no destorba may, y tractantse de vostè no son pas dotze; se queden els dèu mateixos.

MER. (Baixant una mica cap al prosceni.) Això ha sigut una broma. Lo qu'es veritat es que ja feya una pila d'estona que l'Angeleta'm detenía d'anar a cumplir un deber «evangèlich» y «filial». Haig d'anar a amanir el «sopar» pel «pare». (Anantsen.) Ni'm despedeixo; perque dintre pochs minuts...

ANG. Y que no vull que sopis sola: quan tornis te quedaràs fins que ton pare arrivi. ¿Sents?...

MER. (Desde la porta del fondo.) Ara si que'm faré el dot. Estalviaré llum y... ¡ah! ¡ja!... ¡ah! ¡ja!... Desseguida torno.

ESCENA VIII

ANGELETA y RAFEL, que cercant la manera d'obrir el seu cor a l'Angeleta, parla perque si, pausat, distret y anguniós.

RAF. ¡Qu'es aixerida aquesta xicota!...

ANG. Y bona noya.

RAF. ¿Sou ben amigues?...

ANG. Quan vam venir a Barcelona ja vivía al pis d'aquí devant; al mateix replà; y com tampoch té mare...

RAF. Axí's compren bé que semblèu dugues germanes. Gayrebé sempre la trobo aquí. (Pausa.) ¿Que tampoch té promès?...

ANG. Ella si que'n té.

RAF. ¿Y s'estimen forsa?...

ANG. ¡Forsa!

(Pausa.)

RAF. M'estimaría més que no n'hi hagués sortit encara.

ANG. (Estranyada y disimulant.) ¡Ay, ay!... ¿Per què?...

RAF. Perque'l día qu'ella es casi tu't quedaràs soleta y't trobaràs més trista de lo que ara regularment estàs; y com que't porto tant d'afecte... ¡vaja!... que no'm faltaría més qu'això.

ANG. ¿Que no més te faltaría...? (Ingènua.) No t'entench, Rafel.

RAF. Que no més me faltaría'l veuret trista, ab la pena que'm devora.

ANG. (Ab marcat interès.) ¿Donchs aixís ho has dit de veres allò de que fà uns quants díes que també n'estàs de trist?

RAF. (Ab molta emoció y molta vivesa.) Y tant... que creume que glatía frisós el moment de trobarte sola pera obrirte el meu cor de bat a bat: pera confessarte que m'estich morint d'amor y que solzament tu, si vols, pots donarme un consol o una esperansa.

ANG. (Emocionada y confosa.) Si està a la meva mà...

RAF. Quan me dirigeixo a tu... a tu, que desde petita m'has comprés tant y m'has dut tanta voluntat, que fins pel vehinat ens deyen marit y molla de veurens sempre tan ben avinguts; a tu, dolsa amiga de la meva vida, qu'ets una dòna de mèrits y virtuts excelentíssimes, a tu'm dirigeixo suplicante per pietat que no desayris el prech d'un'ànima malalta qu'està morint d'amor, com bé sab Deu.

ANG. (Amagant un suspir que va a trahirla.) ¡Ah!

RAF. Jo estich confós, avergonyit... y... creume; sols m'atreveixo a parlarte del meu amor immens, perque reconech el teu talent y confío en ta discreció. ¡Si sabíes quant he sofert abans de determinarme a ferho!... Però ¡m'hi va la vida, Angeleta, m'hi va la vida!... ¡Escoltam per pietat!

ANG. Parla sense excitarte; que t'escolto y compadeixo; anticipante la seguretat de que haig de complauret.

RAF. Tu ets massa bona pera mi: no m'ho mereixo.

ANG. Tu t'ho mereixes tot.

RAF. (Ab passió.) ¡No m'ilusionis!... Mira que's tracta de la felicitat de tota la meva vida, y si després t'en retractaves...

ANG. Tractantse de la teva felicitat jamay me'n retractaré.

RAF. ¡Oh, gracies! (Estrenyentli les dugues mans ab efusió.)

ANG. ¡Parla! (Molt carinyosa.)

RAF. (Després de dubtar.) No m'atreveixo. No puch. (Deixantla anar.)

ANG. ¡Parla, Rafel, parla!... T'ho demana la amiga de la infantesa, que, tractantse de la teva ditxa, ni que fós un sacrifici, el faría ab molt de gust.

RAF. (Ab inefable alegria.) ¿Sí?... ¡Donchs, escolta!

ANG. (Ab tota l'ànima.) ¡Digues!

ESCENA IX

DITS y JOSEPH MARIA, entrant molt a temps.

JOS. (Espolsantse la roba, com si s'hagués mullat.) ¡Vaja un temps tan ximple!...

RAF. (Apart a Angeleta.) Dissimula.

JOS. Vinch fet un peix.

RAF. ¿Què tal, oncle?...

JOS. ¿Tu per aqui, bona pessa?...

ANG. ¿Que no se'n havía endut paraygües?...

JOS. Si no estava gota núvol.

RAF. Ni quan jo he vingut tampoch: S'hi deu haber posat de cop y volta.

JOS. ¿Y la meva Reyneta què tal?... (Fentli una festeta.)

ANG. Be, per ara!... La feyem petar ab En Rafel.

JOS. ¿Què no ha entrat la Mercè?...

ANG. Si senyor: Desseguida.

RAF. Fa un ratet que se'n ha anat a preparar el sopar pera son pare.

JOS. ¿També's queda al Banch, avuy?... Be n'hi treuràn prou el such!

ANG. ¡Pobre home!... ¡Ah!... comptant que a vostè no li sabrà greu, he convidat a la Mercè.

JOS. Ben fet!... Així esterem mes alegres.

RAF. Es una xicota qu'enamora: ¡Quin caràcter mes jovial!

JOS. Jo voldría qu'aquesta se'n encomanés una mica.

ANG. No es pas fàcil: Això va a carnadures.

JOS. ¿Es a dir que tu tindràs una convidada?... Donchs jo tindré un convidat. (Tocant el timbre.) ¡Ja veuràs quin banquet!...

ANG. (Ab molta alegría.) ¡Això ja comensa bé! Ja m'agrada.

RAF. (Ab intenció.) ¡Tan de bó hi acabés de bé!

ANG. (Remarcantho.) Ja hi acabarà: No tinguis por.

ESCENA X

DITS y la CAMBRERA, sense móures del fondo.

CAM. ¡Senyorets!...

JOS. Vaigi a cercar quatre dotzenes d'ostres.

ANG. (A son pare.) Miri que a'n En Rafel li agraden molt.

JOS. (A la Cambrera.) ¡Esperis!

RAF. Y la Mercè també va dir que li agradaven forsa.

JOS. Donchs portin vuyt dotzenes. ¡Ah!... y de pas vaigi a cân Pince a comprar lo que li digui la cuynera que li manca pera arreglar un bon sopar pera quatre.

CAM. ¿S'ofereix rès més?...

JOS. Que truqui aqui al devant y digui a la senyoreta qu'entri.

CAM. Està molt bé.

ESCENA XI

ANGELETA, RAFEL y JOSEPH MARIA.

ANG. ¿Veu?... Si cada vespre ho fes aixi no'ns aburriríem d'aquell modo.

JOS. ¡Vamos!... Ho farem cada vespre que la Mercè tingui de quedarse sola... (La Angeleta se posa tota cofoya.) y En Rafel se trobi àqui sitiat per la pluja. (La Angeleta fà una raresa.)

RAF. ¿Y vol dir que jo no anyoraría les eternes monjetes de la dispesa y el mal humor de la dispesera?...

ESCENA XII

DITS y MERCE, molt a temps.

MER. (Dirigintse a la Angeleta.) ¿Dispesera?... Dispe... vetaquí un ofici que t'aniría com l'anell al dit. ¡Dispesera!

ANG. ¿A mi?... ¡Y ara!... (Molt estranyada.)

MER. A tu; a tu: ¡Ey!... Si't deixaven triar el dispesers. ¡S'entén! (Ab ènfasis) ¡Jo fóra la preferida; ja ho sé, ja! Si ara, sense esserho, ja'm fas passar més temps aqui que a casa meva...

RAF. Això es senyal de que l'estimen forsa.

ANG. Dígali que també el deuhen estimar forsa a'n ell: Avuy tots dos ens honrarèu la taula.

JOS. Y que hi hauràn ostres y tot.

MER. ¡Visca molts anys!...

JOS. ¡Bé s'ha de celebrar l'acabament del plet!

ANG. (Ab alegría) ¿L'hem guanyat altra vegada?...

JOS. El guanyaríem: Però com val més una mala transacció que un bon plet, transigiré.

RAF. ¿Li han demanat clemencia?...

JOS. Ara fa poch, quan sortía, he topat per la escala al passant que venía a citarme pera demà, a les onze, que tindrem una reunió. Veurem lo que proposen, y, per poch que pugui... — No estich per mals de cap.

RAF. Donchs jo també, demà, «a les onze», (Ben marcat, que desperti l'interés de l'Angeleta y sobre tot el de la Mercè.) donaré un pas, del que probablement tots vostès se'n alegraràn, si'm surt com penso.

MER. (Apart a Angeleta, ben ràpit.) ¿Que no se't ha declarat encara?...

ANG. (Apart a Mercè, ben ràpit.) Casi — casi.

RAF. (Ben reprès.) Demà, demà serà un día d'alegría.

JOS. Per això la comenso avuy. (Tranzició.) — ¿Sabèu lo que podríem fer mentres esperem l'hora de sopar?... Passar al quarto del piano a fer una mica de xirinola.

ANG. Es que no'n sé prou encara pera tocar devant de gent de fòra casa.

MER. Arreplegui, Rafel, qu'això va per vostè; perque devant meu y de son pare bé toca sempre.

RAF. ¡Aixís si que m'ofench!

ANG. Al contrari: Si precisament es que'm fá vergonya, perque...

RAF. ¡Jo que'm pensava que'm teníes com de familia!...

JOS. Bé, vaja; prou postures y a tocar aquelles cansonetes que a mi m'agraden tant.

ANG. Si de cas, solzament «Lo bon cassador».

MER. ¿Y per què no «La mort de la nuvia», o bé'l «Morint d'amor», tan bé que'l cantes?...

ANG. (Ab intenció) Perque d'amor ja no se'n morirà may més ningú.

RAF. (Amagant l'alegría) ¿De veres?...

MER. (A Rafel.) ¡Ay, ay!... ¿Que no ha vist els «Bohemios»?... (Cantant.) «Amor es vida y amor es gloria»...

JOS. ¡Ay, bona nina!... ¿Que'm volèu fer enfadar entre tots?...

MER. ¡Deu nos en guard'!... Apa, apa, al quarto del piano.

RAF. (Oferint el bras a Mercè.) ¿Me vol fer l'obsequi?...

MER. Dispensi; l'obsequi me'l fa vostè oferintme el bras, com a forastera, però... ¡perdoni!... ¿no li sembla mellor que vostè acompanyi a la Angeleta y a'n a mi el seu pare?...

RAF. ¡Com vostè vulgui! (Anant a oferir el bras a la Angeleta que l'accepta molt gojosa.)

MER. Un pare y una filla s'ho tenen ja tot dit, mentres que el senyor Joseph María a'n a mi, y vostè a la Angeleta, poden dirnos moltes coses... ¡moltes! (Agafantse del bras d'En Joseph María.)

RAF. Perfectament: Trobo acertada la disposició, salvo el parer de la meva simpàtica cosina.

ANG. (Intencionada y mimosa.) Que sempre ha tingut y tindrà un gust especialíssim en complauret.

RAF. (A son oncle.) ¿D'ahont ha tret aquesta filla ab aquest cor que, més que de dòna, sembla d'àngel?...

JOS. Ab aquestes *musiques* ens quedarem sense piano. ¡Apa!... ¡Caminèu, caminèu!... ¡Encara'm farèu riure!

(L'Angeleta y En Rafel entren conversant, de brasset, per la primera porta lateral.)

MER. (Seguintlos, del bras den Joseph María.) ¿Què'l farà riure?... ¿Que a'n Rafel li «sembli» que l'Angeleta té un cor d'àngel?... Donchs jo li «asseguro» que li té. (Ben formal.)

JOS. ¡(Mitx rihent, mitx satisfet, del bon concepte que'ls mereix la seva filla.) ¿Aixís els seus padrins van ser profetes?... ¡Alabat sía Deu!... ¡Val més aixís!...

(Entrant de brasset ab la Mercè per la mateixa porta, en el precís moment que's senten, al piano, els primers compassos de «Lo bon cassador».)

TELÓ

ACTE SEGON

La mateixa decoració: Es al mitx día.

ESCENA PRIMERA

ANGELETA desmayada al sofà, MERCÉ retornantla y la CAMBRERA entrant y surtint com se desprèn del diàlech.

MER. (Cridant.) Corri, dòna, corri... ¿Que no'l troba?...

CAM. (Desde dins.) ¡Ja va!

MER. ¡Angeleta!... ¡Angeleta!... (Sachsejantla.) ¡Y quina pena que fa!... Sembla morta... ¡Deu nos en guard! ¡Angeleta!...

CAM. (Surtint de la segona porta lateral, que figura el quarto de la Angeleta y donant una ampolla a la Mercè.) ¿Vol dir això?...

MER. No dòna, no: Això es el *vinagrillo*: Però, vaja, dongui, dongui. ¡Probem! (Li freguen els polsos y les munyeques y li fan olorar.) ¡No li fa rès, no!... ¡Vaya un atach!... (Tranzició.) Però'm sembla mentida que no'l trobi; es un potet petit, petit, que diu «sales inglesas»...

CAM. (Anant al quarto de l'Angeleta.) Ho tornaré a mirar.

MER. El té a la esquerra del lavabo... Quan se necessita més serenitat, es quan la gent s'atolondra més. Crech que ni trobaríen aygua al mar. ¡Pobre Angeleta!... Però ¿còm li deu haber dit aquell Rafel que la ha posada d'aquest modo?... ¡Angeleta!... ¡Angeleta!...

CAM. (Surtint.) Ara l'he trobat.

MER. (Prenentli el potet.) ¡Gracies a Deu!... (Fentli olorar y retornantla.) ¡Vejam!... ¡Vejam!... ¡Ah, si!... ¡Ja respira!... ¡Angeleta!... ¡Angeleta!...

ANG. (Sense encara tornar en sí.) ¡Rafel!... ¡Rafel!...

MER. ¡Gracies a Deu!... (Acaronantla.) ¡Angeleta!... ¡Filla!... ¿Ja't passa?...

ANG. (Obrint els ulls y estranyada.) ¡Ah!... ¿Ets tu?... ¿Y en Rafel ahont és?...

MER. No ho sé: Déixat de Rafels y càlmat, sosségat. (Fregantli els polsos y fentla olorar)

ANG. ¿Què'm fas ara?... ¿Qu'és això?...

MER. No rès: Que t'ha agafat un cobriment de cor...

ANG. (Anantse retornant y ab estranyesa, al veure la Cambrera que li aguanta el cap.) ¿Y aquesta què fa aqui?...

MER. L'he cridada perque't dugués una mica de Xerez: (A la Cambrera.) Vaji, pòrtil.

CAM. ¡Desseguida!... (S'en va pel fondo.)

ANG. (Ja gayrebé retornada; asseyentse.) ¿Què he tingut? ¿una basca?..

MER. No pensis rès: Sosségat: Després t'ho contaré tot. (Assentantse al costat d'ella.)

ANG. ¡Jo a'n a tu tinch de contartho!... (Tirantse de sobte al coll de la Mercè, rompent en un plor amarguíssim.) ¡Ay, amiga de la meva vida y quan desgraciada soch!...

MER. Càlmat, càlmat.

CAM. (Portant en una safata una copa y una ampolla de Xerez.) ¡Si es servida!...

ANG. ¿Què vol aquesta?...

MER. ¡Té; bèu! (Servintla.)

ANG. ¡No vull beure rès!

MER. (A la Cambrera.) Pot retirarse; si necessito alguna cosa ja picaré.

CAM. (Anantsen pel fondo.) Molt bé diu.

ESCENA II

MERCÉ y ANGELETA, assentades al sofà.

MER. ¡Té; bèu una mica, que't referàs!

ANG. ¿Vols dir?... (Després de beure.) ¡Quina cremor!...

MER. Això't convé; que reaccionis; que estaves com un marbre.

ANG. Com un marbre't quedaràs tu quan jo t'espliqui... ¡y quina punyida al mitx del cor!... ¡quin desengany!... ¡Sembla mentida qu'aguanti un cos una sotragada com aquesta!...

MER. Si creus que puch donarte algun consol enrahona, però sense excitarte, perque si no...

ANG. ¿Y tindríes cor d'abandonarme?...

MER. Si no't tranquilises, si; perque'm fa pena.

ANG. Si això't fa pena ¿què deurà ferte el sebre que totes mes ilusions, tots els meus somnis, totes les meves esperances s'han desvanescut, com per encant, al confessarme En Rafel qu'estaba enamorat d'un'altra dòna?...

MER. (Estranyadíssima.) ¿Y t'ho ha confessat a tu?...

ANG. ¡A mi, a mi!... ¿Y no sabs per què?... Perque diu que reconeguentme molt talent y molta discreció, vol que sigui jo, precisament jo, qui intercedeixi...

MER. ¡Això es horrorós! (Aixecantse, ab excitació.)

ANG. Diu que s'està morint d'amor y que solzament jo puch curarlo, fent que'l correspongui... ¡això, això es lo que'm mata!... ¿may diríes qui?... fent que'l correspongui la Roser.

MER. (Ab estranyesa y esglay, sense acabarho de pronunciar.) ¿Justament la Ros...

ANG. ¡Justament la Roser!...

MER. ¡Reyna Santíssima! (Cayent aplanada altre cop al sofà.)

ANG. Al dirmho, m'he sentit una sachsejada en tot el cos, com si l'esperit volgués fugirme'n. Creya morirme de repent. Sort qu'ell, confós y avergonyit, sense aixecar els ulls de terra, se'n ha anat desseguida, dihent—«Ja sé que tu pots dirme qu'es una mala » elecció, qu'es una coqueta... tot lo que tu pots dir» me jo ja ho sé; lo que tu ignores, es que jo'm mo» riré si no m'hi caso; que'm te boig, enamorat»...

MER. (Aixecantse del sofà, molt nerviosa.) Y tu ¿aguantante?... ¡quin sufrir!

ANG. ¿Jo?... ¡Morintme!... M'ofegava.

MER. ¡No n'hi ha per menos!... Jo, en el teu lloch, crech que realment m'hauría mort.

ANG. ¡Y tan de bé t'hauría fet Deu!... Però a mi que m conservi la vida fins que li tingui arreglat tot.

MER. (Estranyada.) ¿Arreglat?... ¿Què?...

ANG. (Ben natural.) El casament.

MER. (Estranyadíssima.) ¿Y ho podràs fer?...

ANG. (Ab decissió y forsa.) ¡Si Deu ho vol!... ¡Vaja si ho faré!...

MER. ¡Però si això es un doble sacrifici incomprensible!

ANG. Incomprensible per tu: Per mi un deber: Es precisament lo qu'ahir vespre't deya que faría si desgraciadament arrivava aquest cas. (Aixecantse del sofà y ab santa resignació.) ¡Ja'n devía tenir el pressentiment!...

MER. Ets digna d'admiració: Una dòna gran... heróica...

ANG. Soch conseqüent; rès més que conseqüent.

MER. Donchs jo fins que ho veigi no ho creuré, y fins allavors y tot, me semblarà impossible.

ANG. (Ab exitació creixent y ben représ fins acabar la escena.) Donchs jo, sino fos per la pena que'm traspassa, fins me'n alegraría, perque així't convènceràs de la sinceritat de mes paraules y apendràs d'estimar.

MER. Però es que tu ¿encara l'estimes?...

ANG. ¡Y ab tota l'ànima!

MER. ¡Horror!

ANG. ¿Que per ventura no es el mateix home, ab les mateixes virtuts y ab les mateixes prendes?...

MER. ¡No, que no ho és!

ANG. Per mi encara ho es més: L'home que, segons la teva frasse, podía fer com l'apotecari d'Olot ab mes riqueses, y's dedica a una noya tan humil que a casa seva han de brodar pera ajudarse, es encara més digne y més delicat de lo que'm pensava. (Sobre tot, viu, ben viu.)

MER. ¡Això es el despit que't cega!

ANG. ¡Al revés: Es l'amor que m'aconsola!

MER. Si fos l'home superior que tu somníes, ab son talent hauría endevinat la passió teva.

ANG. Es que potser per demunt d'ella, ha sentit els batechs del cor de la Roser.

MER. Per Dèu, calla; no reneguis; la Roser no'n te de cor.

ANG. Fins avuy l'ha tingut dormit: L'amor d'En Rafel pot despertarlo.

MER. No ho esperansis pas; ¡no t'ilusionis!

ANG. (Tocant el timbre ab excitació.) Aviat ho sabrem.

MER. ¿Què fas?...

ANG. Me sento excitada, ferma, valenta y decidida, qu'és lo que temía que'm faltés per la batalla, y aprofito el moment.

ESCENA III

DITES y CAMBRERA.

CAM. ¿Què s'ofería?... (Desde'l fondo.)

ANG. Que m'ajudi a vestir y que deprés vostè s'arregli una miqueta. (La Cambrera va cap al quarto de l'Angeleta.)

MER. Pensa bé com estàs; mira que pots agafar una malaltía.

ANG. (A la Cambrera.) Y anirà a buscar un cotxe aqui al cantó.

CAM. ¡Està molt bé! (Ficantse al quarto.)

ANG. (Aparentant tranquilitat.) ¡Ja ho veus!... ¡hi aniré en cotxe y tot!... Així'm tindràs mes prompte de retorn cantant victoria. (Anantsen.)

MER. ¡Angeleta, per Deu!...

ANG. (Amagant la emoció.) ¡Cantant victoria! Jo't probaré que l'amor verdader no es egoista. (Ficantse al quarto.) ¡Cantant victoria!

ESCENA IV

MERCE, asseyentse al sofà abatuda y pensativa.

MER. ¿Y bé, què'n treuràs?... Ho veig y no... ¡Es que potser jo no hi arrivo!... Però... ¿què's proposa?... ¿casarlos?... ¿y després?... morirse de pesar si'ls veu felissos... ¿y si'ls veu desgraciats?... ¡Y quina ànima tan gran!... Això gayrebé es sublim!

ESCENA V

MERCE y RAFEL, qu'entra precipitadament.

RAF. ¡Angeleta!... ¿Ahont es l'Angeleta?...

MER. Al seu quarto, que's vesteix. (Sempre irònica y agressiva.)

RAF. (Ab estranyesa.) ¿Se vesteix?...

MER. (Apart y ab ràbia.) ¡Y còm m'hi esbravaría si l'Angeleta'm fos germana!

RAF. ¡Si la cuynera, al obrirme, m'ha dit que li havía agafat un treball tan fort!

MER. Es que... feya díes que no's trobava massa bé.

RAF. ¿Y diu que ha sigut en el precís moment que l'hi deixada?...

MER. No ho sé això. Jo era a casa meva.

RAF. ¡Dispensi!

MER. No hi ha de què.

(Petita pausa.)

RAF. (Apart.) ¿Que deu tenir avuy la Merceneta ab aquesta cara de prunes agres?...

MER. (Apart.) Si no fos per acabar de sacrificar aquell àngel de Deu... ¡que m'agradaría que's casessin y fossin ben desgraciats!...

RAF. ¿Y que fa molt que's vesteix?

MER. No hi he parat compte.

(En aquest moment surt la Cambrera del quarto de l'Angeleta y s'en va pel fondo, sense dir res.)

RAF. Ja deu estar llesta, que veig que la Cambrera'n surt.

MER. Si tant li interessa, ho aniré a mirar.

RAF. ¡Ca!... No's molesti.

ESCENA VI

DITS y ANGELETA, ab sombrero y ben abrigada.

ANG. (Ben decidida.) ¡Adeu, Mercè!... (Reparant ab En Rafel.) ¿Tu per aquí altra vegada?... (Dissimulant artísticament el disgust, durant tota la escena.) ¿Que hi ha de nou?

RAF. Que he tornat pera encarregarte una cosa que se m'havía oblidat... y m'han dit que havíes tingut un treball. ¿Ja't trobes bé?... (Ab lleal interés.)

ANG. ¡Si no ha sigut rès!... Una mica de cubriment de cor. ¿Veritat, Mercè?

MER. ¡Ah!... ¡si!... una mica de cubriment de cor.

ANG. Com estich tan desganada... ¿sabs?...

RAF. Però de totes maneres, tu que'ts tan sensible, te deus haber afectat.

ANG. Que't diré jo, pobra de mi; una mica...

RAF. Donchs la cara la tens tota trasbalsada.

ANG. No se'n ha de fer cas de la cara. ¿Veritat, Mercè?...

MER. No se'n hauría de fer cas; per què fixantse solzament en la cara, moltes persones...

ANG. (Interrompentla, decidida.) ¿Y quina es, Rafel, la cosa que se t'havía oblidat d'encarregarme?...

RAF. (Dissimulant.) ¡Oh!... ¡Be prou que tindrem temps!... (Tranzició) Y ara ¿ahont anaves? ¿a câl metge?...

ANG. ¿Y què hi haig de fer a câl metge?...

RAF. ¡Com no t'has trobat bé!

ANG. A câl apotecari, si de cas, a buscar per tu el remey que't falta.

RAF. (Dissimulant, a Mercè.) Avuy s'han cambiat els papers: Ja ho veu: Avuy es l'Angeleta la qu'està de broma.

MER. Ja ho pot ben dir.

RAF. (Tocant ab el colze a l'Angeleta y suplicantli silenci.) Se veu que totes te ponen, cosineta.

ANG. T'equivoques, cosinet; no me'n pon ni tan sols una. ¿Veritat, Mercè?...

MER. (Molestada de que li busqui'l bech y després no la deixi enrahonar.) ¿Altra vegada?...

RAF. ¡Y es clar dòna!... ¡Què sab ella!...

ANG. ¿Què sab ella?... ¡Tot ho sab!... Entre ella y jo no hi ha secret possible.

RAF. (Apart y avergonyit.) ¡Oh!

ANG. La Mercè no es la meva amiga. Es la meva confidenta; la meva germana; gayrebé la meva mare.

MER. ¡Tant de bó que ho fos!... (Ben satisfeta.)

ANG. Per més que may t'ho havía dit, pots ben creure que jo t'hi considero.

MER. ¡Però no ho sochi!... ¡Ah!... Tant de bó que ho fos!... (Ab molta intenció.)

ESCENA VII

DITS y CAMBRERA, sense'l devantalet blanch y ab un mocador de llana al coll, per la porta del fondo.

CAM. Abaix hi ha el cotxe, senyoreta.

ANG. (Trasmudada y decidida.) ¡Donchs anem!

RAF. ¿Però ahont vas ara, tant depressa?...

ANG. ¡A câ la Roser! (Ab enteresa.)

RAF. Es qu'abans voldría suplicarte...

MER. No's molesti fentli encàrrechs, perque ho farà mellor de'l que vostè desitja.

ANG. (A Mercè.) ¡Y encara molt mellor del que tu't penses!... Mentre'm vestía he concebut un plan que... (Anant resoluda y confiada cap el fondo.) Cantaré victoria, n'estich certa; cantaré victoria.

ESCENA VIII

MERCE y RAFEL

RAF. (Aixecant els ulls al cel.) ¡Que Deu l'ilumini!

MER. (Compungida.) ¡Que Deu hi fassi més que nosaltres!... (Petita pausa.)

(La Mercè, posada, per la declaració de l'Angeleta a'n En Rafel, en situació menys desayrada, y per altra part, comprenent que ja no hi ha remey, recobra quelcom de la seva jovialitat, esforsantse en dissimular; estant, ab tot, una miqueta irònica y agressiva: Aquesta escena te de jugarse molt.)

RAF. (Mitx confós.) No sé perque s'ho ha prés ab tanta pressa l'Angeleta.

MER. Perque vostè surtís de cuydado, home.

RAF. Realment; es un assumpto que'm té una miqueta preocupat.

MER. ¿Ho veu?... (Pausa.) ¡Ah!... ¿Que potser era aquesta

la noticia que'ns va anunciar ahir vespre que'ns daría, pera alegrarnos a tots?...

RAF. Si la Roser accedeix, si, senyora. Perque com que jo sería completament felis, y tots els d'aquesta casa m'estimen tant...

MER. Si senyor, si; en això no s'equivoca.

RAF. Lo que'm sab greu es haber hagut de cansar a l'Angeleta: però com aquella xicota sempre s'esmuny com una anguila!... ¡y quina vivor!... no hi ha medi d'agafarla. (Sempre que parla de la Roser ho fa ab el major enamorament.)

MER. L'home que ho logri, podrà tenirse per ben ditxós.

RAF. ¡Exactament!

MER. Ab aquella cara de santa...

RAF. Y aquelles manetes de Mare de Deu...

MER. Y ab l'orgull d'haber vensut a tans rivals.

RAF. No; rivals no; pretendents; perque de pretendents n'ha tingut mes que cap altra dòna. (Ab passió.) ¡Si es tan hermosa!... ¡Si ab aquella mirada de regull, penetra al fons de l'ànima!...

MER. Això es ben cert: Té una mirada que atrau, que fascina, que cega: Que cega per complert. (Molta intenció.)

RAF. ¡Perfectament!... Completament d'acort. Com que vostè està enamorada, m'entén mes que l'Angeleta.

MER. ¿Vol dir?...

RAF. Vostè m'anima; m'ajuda; s'anticipa; ¿però ella?... ¿vol creure que ni m'ha contestat una paraula? ..

MER. Perque devía escoltarlo ab atenció...

RAF. (Ben représ.) ¡Això si!

MER. Pera anar a desempenyar la embaixada.

RAF. (Com reflexionant, empenedit.) Me sembla que no hi he escullit prou bon embaixador.

MER. Si'l sentía l'Angeleta...

RAF. Perque no'm sent es que ho dich; suplicantli que... (Indicant muxoni.)

MER. ¡Descansi!...

RAF. Aqui, en confiansa, li diré, y això meteix li probarà si ho faig en confiansa, que de l'Angeleta m'ha agraviat, y fins m'ha sorprés, perque no li havía trobat may el mes petit defecte, la falta de discreció de comunicar a vostè...

MER. ¡Ay, fill!... per mi si que no passi ànsia.

RAF. No; al revés: Vull dir que si en lloch de vostè, ho hagués contat a un'altra...

MER. L'Angeleta es una noya de talent y quan fa una cosa, sab perque ho fa.

RAF. Si, ¡ja ho sé!... Y si no n'hagués estat ben cert, ara ho sabría; al reconeixer en vostè una dòna superior.

MER. ¡May tant com ella!

RAF. Potser no; però en aquest cas, més m'hauría estimat que fos vostè y no ella, la que donés aquest pas.

MER. Donchs s'equivoca de mitx a mitx; perque jo per aquestes coses no serveixo.

RAF. Es que la Roser me va dir que no havía estimat may; y per consegüent, pera despertar son cor, cal que li parli una amiga que sàpiga bé lo qu'es amor, qu'estigui ben enamorada.

MER. Donchs ningú com l'Angeleta.

RAF. A vostè la cega la modestia y la lliga la amistat. Jo necessitava una embaixadora que ja tingués xicot y no una que qui sab si'n tindrà may.

MER. Es que una cosa es tenir xicot y un'altra estar ben enamorada. Jo he tingut y tinch moltes amigues que són promeses, y podría jurarli que cap, absolutament cap, està tan boja y fermament enamorada com l'Angeleta.

RAF. (Mitx somrihent, com volguent dir: «vostè somnía».) ¿Y enamorada de quí?... (Ben convensut de que no pot ser veritat.) ¡Vostè s'enganya! .. (Ab persuació.) Desde la infantesa que'ns ho hem comunicat tot, absolutament tot, y l'Angeleta no m'hauría amagat ni la primera inclinació.

MER. Vostè vaigi pensantsho aixís.

RAF. Perque aixís es; jo li asseguro.

MER. Donchs jo li asseguro que no. (Ab aplom.)

RAF. (Intrigat.) Quan vostè parla ab aquesta certesa, es qu'ella mateixa li deu haber fet confiansa.

MER. ¿No's recorda que li ha dit que entre ella y jo no hi havía secret possible?...

RAF. (Molt intrigat.) Y l'afortunat... ¿qui és?...

MER. ¿Y la discreció?... Recordis que no fa molt que m'ha dit que l'Angeleta l'havía agraviat per haverme comunicat a mi...

RAF. Per això mateix: la falta qu'ella ha comés parlantli de mi, pot esmenarla vostè parlantme d'ella.

MER. Parlantnhi si; però may descubrintla; vull dir; sense may descubrir qui es l'afortunat: perque això fóra en mi una indiscreció y aleshores si que podría tirarli en cara, y ab rahó, l'haverme confiat a mi l'enamorament de vostè.

RAF. Jo li suplico que m'ho digui.

MER. Es completament inútil. Jo haig de demostrar a vostè que soch ben digna de la confiansa que l'Angeleta'm té: potser aixís li perdonarà el primer defecte que li ha trobat en sa vida.

RAF. ¡Ja ni m'en recordaba!... ¡Pobre Angeleta!... ¿Defectes ella?... Si en tot lo mon no hi ha una dòna que pugui comparàrselhi.

MER. Miri que si'l sentía la Roser...

RAF. Ni que m sentis el mon enter, diría que la dòna de

més talent y de més cor es l'Angeleta; la més hermosa la Roser, la més esplèndida! (La Mercè se'n aparta pera amagarli el seu disgust y En Rafel, seguintla, després d'un curt silenci, li pregunta ab molt interés.) ¿No vol dirme qui es ell?...

MER. ¡Es impossible! (Fugintne.)

RAF. Es que jo, estimant com estimo a l'Ángeleta, voldría saberho pera informarme de si l'elegit es digne d'ella, cosa que trobo un xich difícil perque l'Angeleta mereix molt, y aleshores, felicitantlo de tot cor, ponderarli els seus mèrits y virtuts...

MER. ¿Com deu fer ella ab la Roser al parlar de vostè?...

RAF. Exactament.

MER. (Apart, amargament.) ¡Pobra Angeleta!... (Aquesta esclamació, encara que feta apart, la endevina En Rafel, que, estranyat, diu a Mercè:)

RAF. ¿Què té Mercè?... ¿Què li passa?...

MER. (Que gayrebé no pot mes.) ¡Rès!... Que planyo de tot cor a l'Angeleta y... (Tranzició ben recomenada.) ¿Veu?... Fins ara no se m'acut que si'ns trobaven aqui En Rogeli y la Roser tindríen gelos. ¡Ah!... ¡ja!... ¡ah!... ¡ja!... y nosaltres tan distrets... ¡Santa Ignocencia!... (Anantsen cap al fondo.) ¡Perdoni!... L'Angeleta no pot trigar: Per escursarli el sufriment fins ha agafat un cotxe. (Pera contenir el plor, al fer «mutis», torna a riure nirviosament.) ¡Ah!... ¡ja!... ¡ah!... ¡ja!...

ESCENA IX

RAFEL. Se recomana la situació: ab molta pausa: com emboyrat.

RAF. ¡Aquest riure es nerviós!... ¡No entench què passa!... ¡Me trobo en un ambient ben distint dels altres díes!... Com si estés embolcallat per una boyra humida'm penetra al fons del cor una mena de fret... y... ¿Què deu dir la Roser?... Potser en aquest moment ja

soch l'home més ditxós y jo a'n aquí patint... ¡L'Angeleta ho farà bé!... ¡Ha surtit tota animosa dihent que tornarà cantant victoria!... ¿Y per què no?... ¿Acàs la Roser no'm distingeix per demunt d'aquella colla d'adoradors que la cobdicien?... Però ¿per què al declararmhi'm va dir que no'm volía creure, perque tots els homes som informals... som papallones, qu'anem volant de flor en flor... ¡Potser algun desengany!... Però l'Angeleta'm posarà al lloch que'm correspón; perque si està tan enamorada ja sabrà... ¿Y de qui deu estarne d'enamorada l'Angeleta?... Lo qu'estranyo es que estimantme com un germà no me'n haigi dit may rès, o que jo mateix no n'haigi hagut esment: y la Mercè ¿per què la plany tant?... ¡Quines ombres!... ¡Quin...!

ESCENA X

RAFEL y JOSEPH MARIA, qu'entra precipitadament.

Jos. ¿Què ha tingut la noya?...

Raf. Jo no ho sé; acabava de surtir en aquell moment.

Jos. ¿Y no sabs què ha tingut?...

Raf. Quan he tornat, m'han dit que havía tingut un treball.

Jos. Això ja m'ho ha dit la cuynera; jo lo que't pregunto es de què li ha vingut.

Raf. No ho sé, oncle: potser de debilitat.

Jos. ¿Vols dir?... (Maliciant.)

Raf. Com que menja tan poch...

Jos. ¿Y tu seràs metje d'aquí dos anys?...

Raf. ¡Si no ha sigut rès!... Ni l'he polsada sisquera.

Jos. ¡Ben fet!... (Irònich.)

Raf. Si estava més aixerida que may.

JOS. ¡Ay, bona nina!... Potser si que encara't penses que'm daràs entenent que li convenen els atachs.

RAF. Vull dir qu'estava completament tranquila, com si no li hagués passat rès.

JOS. ¿Y ara ahont es?...

RAF. ¿Ara?... (Embrassosament.)

JOS. Sí, ara... ¿Ahont ha anat?...

RAF. Crech... que ha agafat un cotxe...

JOS. (Enèrgich.) Y s'hi han enfilat ab la cambrera; això ja ho sé; lo que'm falta sèbre es ahont ha anat.

RAF. (Confós y avergonyit.) Crech que ha anat a vèure la Roser.

JOS. ¿A veure la Roser?... ¿Y per què ho creus?...

RAF. ¡Oncle!... (Ab visible esfors y decidintse.) Vostè que tota la vida m'ha estimat, com m'estima l'Angeleta, compadeixim com ella m'ha compadit! (Suplicant.)

JOS. ¿Què't passa?...

RAF. Qu'estich perdudament enamorat, y al saberho l'Angeleta, ha anat a veure la Roser, per decidirla.

JOS. (Gayrebé horroritzat.) ¿Tu, enamorat de la Roser?... ¿d'aquella poca...? ¿Y ho has confessat a l'Angeleta, a la pobra Angeleta?... ¡Oh!... ¡Ara comprench el seu desmay!... ¡Pobra filla meva!...

RAF. (Volguentlo consolar.) ¡Oncle, per Deu!...

JOS. (Deseixintsen.) ¡Pobra filla meva!...

RAF. ¡Oncle!... Li suplico encarescudament...

JOS. ¡Calla, calla; que no tens perdó de Deu!... ¡Jo que tota la vida t'havía cregut home serio y de talent!... (Anant cap al quarto del piano, primera porta lateral.) ¡Mira que deixarse engatussar per aquella poca... ¡Pobra filla de la meva vida!...

ESCENA XI

RAFEL, al cap d'uns moments de quedarse sol, divagant per complert, desorientat del tot.

RAF. ¿Que ara comprén el seu desmay?... ¿Que jo no tinch perdó de Deu?... (Horroritzat.) ¿Si serà que l'Angele... (Donant a entendre que endavina la seva passió: ben ràpit.) ¡Oh!... ¡La vergonya'm treu d'aquesta casa!... (Fugint materialment pel fondo.) ¡Ah, Roser! .. (Com fentli càrrechs per haverlo cegat.) ¡Roser del meu cor!... (Corrent vers ella com a única esperansa.)

ESCENA XII

JOSEPH MARIA, surtint ab un plech d'escriptures a la mà; embolicantles.

JOS. ¿Ja es fòra?... ¡Aixís m'estalvío la feyna de treurel per sempre més!... ¡Pobra filla meva!... ¡Perque qu'ella l'estima ab tota la seva ànima ho sé del cert, per més que may me'n haigi dit una paraula!... (Trobantse, en ses nirvioses passejades, enfront de la finestra.) ¿No es la Mercè, aquella?... ¡Si que ho es!... (Cridantla ab senyes.) ¡Qu'entri que'm farà un favor!... ¡Malehit plet!... ¡Justament avuy trobarme en aquest fandango!. . ¡Ho tiraría tot a la reiradebet!...

ESCENA XIII

JOSEPH MARIA y MERCE, pel fondo.

MER. ¿Que'm cridava?...

JOS. Per demanarli una mercè: per suplicarli qu'esperi a l'Angeleta y la consoli, perque vindrà desesperada.

MER. Com vostè vulgui.

JOS. Jo tinch de sortir un moment per forsa: hem arribat a la transacció y estàn tots esperant consultar

aquestes escriptures, que m'havía descuydat, per acabarho. No puch pas excusarme'n; tots m'esperen...

MER. Vaigi ben descansat.

JOS. Això es impossible: jo crech que'm tornaré boig. ¡Pobra filla meva!...

MER. ¡No's desesperi d'aquest modo!

JOS. Es que vostè ignora lo que passa: ha de saber que l'Angeleta està enamorada d'en Rafel: es a dir; m'ho penso.

MER. Donchs jo ho sé. (Ab aplom.)

JOS. ¿Ho veyèu?... ¡Pobra filla del meu cor!... Y en Rafel s'ha enamorat de la Roser y...

MER. Y ha fet que l'Angeleta li servís d'intercessora.

JOS. ¿També ho sab?...

MER. Soch la confidenta de sa filla.

JOS. ¿Y no se'm morirà?...

MER. No pas si a Deu plau. Està disgustadíssima, però ho fa ab gust; (En Joseph María se'n estranya.) tal com ho sent. Precisament ahir vespre, com si ho pressentís, me deya lo que faría si's presentava aquest cas, y per això li vaig assegurar, quan En Rafel no mes ho suposava, que la seva filla tenía el cor d'àngel. ¿S'en recorda?...

JOS. ¿De tots modos, vostè's quedarà per consolarla?...

MER. Trobarà en mi una germana carinyosa.

JOS. ¡Que Deu li pagui!... (Anantsent pel fondo.)

MER. ¡Vàigissen ben descansat!...

JOS. (Desapareixent.) ¡Pobra filla meva!...

ESCENA XIV

MERCE

MER. La pots ben planyer, ¡que s'ho ben mereix!... Jo no hauría cregut may qu'existís una ànima tan gran, disposada a un sacrifici tan immens. Quina llàstima que s'hagi equivocat. ¡Pobra Angeleta!... Aquell home de tant talent, aquell home únich com no n'existeix cap mes, encegantse per una taril-larot que si li treuhen aquella cara com un sol, no li queden més que'ls refinaments de la més estúpida coqueteria!... ¡Y que'n seràn de desgraciats!...

ESCENA XV

MERCE y ANGELETA, qu'entra defallida, cayent a la primera cadira que troba. La CAMBRERA entra darrera seu, duhent a la mà el sombrero y l'abrich, que porta al quarto de l'Angeleta.

MER. ¡Hola!... ¿No has trobat a ton pare?...

ANG. Quan el cotxe tombava la cantonada, surtía ell de l'escala, y com ha tirat avall...

MER. ¡Ho sab tot!... (Ab misteri.)

ANG. (Ab somrís amarch.) ¡Y què ha de sebre!...

MER. Igual que jo.

ANG. ¡Igual que tu potser si!... Però pera sebreho tot, heu d'escoltarme.

MER. ¿Què t'ha dit la Roser?...

ANG. M'ha humiliat; m'ha vensut; m'ha mort per sempre.

MER. ¿Una desgracia més?...

ANG. Y la mes grossa: aquesta si que'm costarà la vida. ¡Pobre Rafel!...

MER. ¿Y encara'l planys?...

ANG. ¿Y còm no, si apesar dels meus esforsos, li haig de dar la negativa per resposta?...

MER. ¡Malaguanyat sacrifici!...

ANG. (Aixecantse de la cadira ahont ha caygut al entrar, y baixant a asseures al sofà, que figura en primer terme.) ¡Potser si!... Però jo había de ferho. Lo que sento es que no puch fer rès més: he procurat el darrer esfors.

(La Cambrera surt, sense dir res, del quarto de l'Angeleta, fent «mutis» pel fondo.)

MER. ¿Aquell plan qu'has concebut mentre't vestíes?...

(Asseyentse al mateix sofà.)

ANG. Això mateix. Però filla... ¡quin cinisme!... ¡quina poca vergonya!... Figúrat qu'he comensat dihentli que tots els homens són... allò que tu m'espliques; perque jo no'n conech cap,... ¡no mes un!... y d'aquest ja pots comptar de quina manera n'he fet l'elogi. Durant el meu discurs m'interrompía sovint, dihentme — No; si no'm vull casar; vull divertirme — y entre mi anava pensant — Ja't convenceré — posant tots els meus cinch sentits en pintarli les dots qu'adornen a'n En Rafel, indicantli al mateix temps, y sense molestarla en lo mes mínim, que a una noya la perjudica que tingui molts que la festegin, que val més que n'esculleixi un que valgui més que'ls altres, y a'n aqui, torna a enlayrar les qualitats d'En Rafel... fins que se'm quadra, y ab la major poca solta'm diu: — «Mira, Angeleta; fes el favor de no » amohinarme mes perque es inútil. Això de l'amor » jo ho he prés com un *sport* ¿sabs?... ¡Me diverteix!.. » M'agrada rebre cartes d'un romàntich, declara- » cions d'un botiguer, flors y versos d'un poeta, » amenasses d'un home de mon, «requiebros» de mi- » litars,... y, per consegüent, no vull casarme, y » quan pensi ferho, ten segur que no esculliré un » home qu'encara tingui d'acabar la carrera, tenint

» per tota perspectiva un titol de «metgesa» d'un « poble de mala mort.» — Jo, devant d'un descaro tan colossal, l'hauría enviada de bona gana a passeig, però pensant en En Rafel, encara he insistit, y ab tota l'ànima, conseguint que'm respongués: — «¿Per què no t'hi cases tu, si tant t'agrada?... A tu, » que'ts tan retreta, te convindría no tenir més visi- » tes que la dòna de l'apotecari, la del arcalde y la » del notari, si no ni ha cap de solter o viudo. ¿Però » a mi?... ¡Jo he nascut per l'alegría! A mi vinem ab » toros, ab teatres, balls... no m'hi avindría ab aque- » lla solitut y aquella miseria. Tot el poble aconduc- » tat y't paguen ab una coixinera de monjetes, una » quartera de blat o una cabassada de...»

MER. (Interrompentla decidida, sense deixarla ni acabar.) ¡Y quin descaro!.. Jo m'hauría sublevat y...

ANG. ¡Oh!... Tu hauríes fet moltes coses; però jo no mes treballava per una.

MER. Que tampoch l'has conseguit.

ANG. Però ho probava.

MER. ¿Y el darer esfors?...

ANG. L'he guardat pel final: quan he estat ben certa de que no la convencería ab bones paraules, sabent, per referencies, que a una coqueta rès li plau com ensanyarse ab una víctima, quant més sacrificada mellor, perque aixís ressalta més la gloria seva, li he badat el meu cor, confessantli la passió que per ell sentho.

MER. ¡Oh!... ¡Acte sublím d'abnegació!...

ANG. Que ha resultat estèril: perque ho ha rebut ab una riallada histèrica dientme: — «Mira si ho havía co- » negut que't convindría. Ara't puch tornar el favor. ¿Vols que li parli?»...

MER. (Escandalitzada) ¡Quin cinisme, Senyor!...

ANG. ¡Es una fiera!... No te cor!... ¡No te rès!... (Abatuda.)

MER. ¡Allò es un monstre!

ESCENA XVI

DITES y RAFEL, pel fondo, emocionadíssim.

RAF. (Sense moures de la porta.) ¡Angeleta!... (Ben baix.)

ANG. (Agafant la mà de la Mercè, sense moures del sofà, apart.) ¡Per la memoria de ta mare no m'abandonis: me sento defallir!..

MER. (Apart a Angeleta.) ¡No tinguis por!... ¿Vols que t'ajudi?...

ANG. (Apart a Mercè.) Crech que ni aixís podré.

RAF. (Desde la porta.) ¡Angeleta!... (Un xiquet mes alt.)

ANG. (Apart.) ¡Inspireume, Senyor!... ¡Doneume forces!...

MER. (Sense moures del sofà; alt, a Rafel.) Ja pot entrar, ja. No'l sentíem. (Ab pausa.)

RAF. (Avansant, livit y tremolós.) Si es que destorbo...

MER. No ho crech.

(Petita pausa: l'Angeleta ha de demostrar una pena horrorosa: En Rafel una emoció inmensa: la Mercè, apesarada de debó.)

MER. ¡Segui!...

RAF. (Que s'endevina qu'estava a punt de desplomarse, s'assèu en una cadira auxiliar.) Li agraheixo molt.

ANG. Ja he anat allà. (Ben pausat, fins que s'indiqui.)

RAF. ¿Si?... (Mitx trist, mitx indiferent; sense entusiasme.)

MER. N'ha arribat no fa gayre.

RAF. Jo que li estimo. (Ben trist.)

MER. Ja pot ben ferho; perque la pobra s'hi ha prés molt d'interés.

RAF. Jo que li estimo. (Confós y trist.)

MER. Si no que'ls resultats, no corresponen sempre als bons desitjos.

RAF. ¿Que potser... ha dit que no?... (Trist y indiferent.)

MER. Ha dit...

ANG. (Interrompentla ab vivesa.) No ha dit rès. (Ab vacilació.) No s'ho ha pres ab l'entusiasme que's merexía... però no ha dit que si... ni que no: les coses, aixís, de repent, a voltes sobten. (Ja ab menos pausa.)

MER. Donchs a mi'm sembla que dirà que no.

RAF. (Indiferent y trist.) ¿Y per què li sembla?...

MER. Per lo que l'Angeleta m'ha contat.

RAF. ¿Y jo... no puch saberho?...

ANG. ¡Ca!... ¡Rès!... Que m'ha dit que per ara no pensa en casarse... Però jo insistiré; jo insistiré ab major esfors, retreyentli les teves qualitats... (Animantse el diàlech.)

RAF. ¿Y si ni aixís t'escolta?... (Serenantse.)

ANG. D'escoltarme, m'escoltarà; perque li parlaré ab la veu del cor. (Creixentse.)

RAF. ¿Y si resoltament te dóna una negativa?

ANG. ¿Aleshores?... ¡Oh!... Avergonyida de la derrota, crech que abans de donarte aquest disgust, me matarà la pena.

RAF. (Ab molta energía, posantse dret.) El que's mor de pena y de vergonya al devant teu, soch jo. Jo, que ara fa poch pensava ferho de ràbia, al escoltar el devassall d'insults y de desprecis y de cíniques necetats, que surtíen d'aquella boca d'infern, que tant t'ha ofès per culpa meva.

ANG. ¡Oh!...
MER. ¡Ah!... } (Ho exclamen alhora: l'Angeleta avergonyida, tement veures descoberta: la Mercè entusiasmada de contenta; sense moures de assegudes.)

RAF. (Solemnement.) ¡Angeleta; ho sé tot! (Ella's tapa la cara ab les mans y arrenca un plor.) No fa gayre que m'ha tret d'aquí, l'haver endevinat la passió teva. Ara m'hi torna la confirmació que de la mateixa m'ha fet aquella dòna tan indigne del meu amor, com ho soch jo del perdó

que avergonyit t'imploro, (Agenollantse.) tant per no haverte comprès, com pel sacrifici immens a que t'ha dut el meu encàrrech.

MER. (Abrassant a l'Angeleta que segueix plorant, avergonyida, tapantse la cara ab les mans.) ¡Angeleta, càlmat!... (Alsant la veu.) ¡Angeleta!... (Cridant més.) ¡Angeleta!...

ESCENA XVII y última

DITS y JOSEPH MARIA, qu'al veure el quadro entra fet una fúria.

JOS. ¿Qu'es això?... ¿Què significa?...

ANG. (Tiràntseli al coll, desconsolada.) ¡Pare del meu cor!

RAF. (Aixecantse d'agenollat, avergonyit y confós.) ¡Oncle!

JOS. (A Rafel, ab ira reconcentrada.) ¿T'has proposat matarla?... (Rafel va a disculparse, però En Joseph María, que te abrassada a sa filla, la traspassa al altre costat, y li diu enèrgich,) ¡Fuigme del devant!... ¡Per un may més tornis a posar els peus en aquesta casa!...

ANG. ¡Ell no'n té cap culpa, pare! (Plorant.)

RAF. (Ab tota enteresa.) ¡Gracies, Angeleta!... Però, ab tot, si'm dones el teu perdó, prometo que no'm veurèu may més! (Ben resolut.)

JOS. (Ab ràbia.) Ni a la Roser, ni a tu, ni a cap del vostres.

ANG. Per la Roser... ¡ay, pare! sosseguis. Contali, Mercè, que jo no puch. (Amagant el cap, plorosa en el pit den Joseph María.)

MER. Que l'Angeleta, devant la negativa de la Roser, tot ponderantli les qualitats d'En Rafel, li ha confessat son amor... qu'ella, mofantsen, ha descubert després a'n ell.

JOS. ¿Es a dir que t'ha dit que no? (A Rafel.) ¡Fort!... ¡me'n alegro!...

ANG. ¡Pare!... (Suplicant.)

MER. Y ara, En Rafel, li demanava perdó del sacrifici heròich que ha hagut de fer... y... y...

RAF. (Ab molta enteresa.) Y de no haberme atrevit may ni a somniar sisquera, que un ser tan humil com jo pogués aspirar a una dòna de tants mereixements y d'un cor tan pur.

JOS. ¿Ara que li has trossejat, li alabes?...

RAF. (Ab tota sinceritat.) ¡Sempre ho havía fet!

MER. Jo puch assegurarlos que lo que diu es tan cert com l'evangeli.

ANG. A mi mateixa m'ho ha dit sempre.

JOS. (A Rafel ab certa franquesa y benevolencia.) ¿Y donchs?...

RAF. (Ben sincer.) Lo que li he dit; que la considerava, perque ho es, massa gran, massa superior. Després... la fortuna de vostès...

JOS. ¡Això si que no hauría estat obstacle! (Cedint.)

ANG. ¡Pare!... ¡Li prego per l'amor de Deu!... (Indicanli que calli, ab energía.)

JOS. ¡Ay, bona nina!... ¿No dius que tu també l'estimes?... (Deixantla d'abrassar.)

ANG. ¡Y ab tota l'ànima!... ¿Però ésser la seva esposa?... ¡May! (Ja ben serena.)

RAF. Y's comprèn bé: el despit...

ANG. T'equivoques, Rafel; encara no'm coneixes. Dintre'l meu cor no hi caben les rastreres passions; tan sols les nobles. El despit, si de cas, m'hauría privat d'anar a parlarli.

RAF. ¡Es veritat!... ¡Me confons!... (Avergonyit.)

ANG. No has de confóndret. T'has de resignar, com jo, a plorar tota la vida.

MER. (No poguent més.) Però escolta, santa cristiana: ¿no esperaves, ahir vespre, boja d'alegría, que se't declarés?

ANG. Y fins aquest dematí y tot: perque ignoraba qu'en son cor hi arrelés l'amor per l'altra.

JOS. ¿Però si l'altra no'l vol?... (Esforsantse.)

ANG. ¡Es impossible! (Ab fermesa.)

MER. Tu qu'ets tan bona ¿còm ignores que'l perdonar un erro, es una obra de misericordia?

ANG. ¡Si li perdono!... Ja ho crech que li perdono; planyentlo més que tothòm; perque desgraciadament sé, per experiencia, la pena horrorosa que causa un amor no correspost.

RAF. Donchs jo t'asseguro que per la Roser no patiré pas gens. (Ja més serè.)

ANG. ¿Y aquell amor tan gran?

RAF. (Sincer.) S'es tornat odi, despreci...

MER. A mi'm passaría igual.

JOS. Y a mi també.

ANG. (Ab forsa y convicció.) Però ¿es possible que una passió arrelada al fons del cor pugui arrencarla un contratemps?... (Parlant ab si mateixa.) ¡Jo dech ésser diferenta de tothòm!... Perque jo, fins tenintlo completament destrossat, me sento les arrels que hi furguen. (Ben espontaniament.)

RAF. ¿Es a dir qu'encara ton amor no es mort?... (Acostàntseli ab molta joya.) ¡Quina esperansa!...

ANG. (Apartantsen ab enteresa.) ¡No t'ilusionis, Rafel!... Perque ab la sotragada que m'ha rebut el cor, no crech que torni a treure ufana. (Empenedida d'aquella espontanietat.)

RAF. (Insistint.) ¿Y si'n tragués, per sort?... ¿Y si aleshores Deu volgués que't pogués demostrar qu'en el meu no hi queda ni un trist recort d'aquella ingrata?... (Ben marcat.)

JOS. ¡Aleshores, es clar!... (Ja no trobanthi escusa.)

ANG. Donchs jo crech que ni aleshores. (Ferma.)

RAF. (Insistint ab major esfors.) ¿Y si de més a més, te convencessis de que l'admiració que sempre t'he tingut, y qu'ab motiu d'això s'es tornat passió extremada, m'ha sanejat el cor, tornàntmel pur y gran com tu't mereixes?... (Ben remarcat.)

ANG. (Vacilant.) Si'l tinguessis aixís... potsê aleshores...

JOS. (Pregantla.) ¡Angeleta!... (Ab vivesa.)

MER. (Intercedint.) ¡Per Deu!... (Ben viu.)

ANG. (Com extasiada, mirant al cel.) Potsê aleshores...

RAF. (Ben viu y ab forsa, al vèurela vacilar.) Si t'ho deya el teu cor... (Acostàntseli ben ilusionat.)

ANG. (Ja humanisada y a punt d'entregarse.) Si'l cor m'ho deya...

RAF. (Ben depressa y contentíssim.) ¿Me diríes que sí?...

ANG. (Apretantse el cor com pera ofegarhi, de moment, la afirmació, y ab un lleu somrís ple de dolcesa esperansadora, després d'una pausa ben petita.) ¡No ho sé!... ¡Ho veuríem!...

(En Rafel, agrahit, estreny carinyosament la mà de l'Angeleta que resta trista y pensativa y ab son esguart al cel: la Mercè y En Joseph María, ben esperansats, els abrassen ab molta joya, completant el «quadro.»)

TELÓ

ORIGINALS DEL MATEIX AUTOR

EN VENDA

TUTTI CONTENTI, comedia catalana en un acte y en vers	1	pta.
LES TAULETES DE TORRAT, comedia en un acte (1).	1	»
BOYRA Y SOL, monòlech	0'50	»
COR D'ÁNGEL, comedia en dos actes.	1'50	»

INÉDITES

SOMNIAR TRUITES, comedia en dos actes y en vers (2).
ROSA SIN ESPINAS, drama en dos actes y en vers.
EN BERLINA, sarsuela en un acte y en vers (3).
PRIMAVERA Y ESTÍO, sarsuela en un acte y en vers (4).
EL CONSUELO DE LAS VIUDAS, sarsuela en un acte (5).
CASUS BELLI, comedia en un acte y en vers.
LA FONT DE LES AMORETES, quadro lírich en un acte (6).
IMPREMEDITACIÓ, drama en un acte.

EN PREPARACIÓ

ROSELLES. — Volum de poesíes premiades ab ilustracions expresses dels celebrats artistes Francisco Amigó, Rafel Atché, Ramón Casas, Gayetà Cornet, Costa y Ferrer, Creus y Jaumot, Mateu Culell, Antón de Ferrater, Mariano Foix, Adrià Gual, Sebastià Junyent, Joan Llimona, Apeles Mestres, Ricart Opisso, R. M. Padilla, Pahissa y Jo, J. Ll. Pellicer, Alexandre de Riquer, Víctor Serra, Solé y Plà, Modest Urgell, Antón Utrillo, etc., etc.

---

(1) Ab colaboració de S. Boy.
(2) Ab colaboració de A. Fontcuberta.
(3) Ab música del mestre Llorens Simó.
(4) Ab música del mestre J. Pérez Aguirre y ab colaboració de R. Bertran Fabré.
(5) Avuy encara sense música.
(6) Ab música del mestre J. Lamote de Grignon.

Preu: Ptes. 1'50